

ห้องสมุดในยุคไทยแลนด์ 4.0

ผู้อ่านเข้าห้องสมุดบ่อยแค่ไหนครับ ผมชอบเข้าห้องสมุดตั้งแต่เด็ก ๆ และใช้บริการของห้องสมุดในสถาบันการศึกษาทุกแห่งที่เคยเรียน ทุกวันนี้ผมก็ยังใช้บริการของห้องสมุดจุฬาฯ เพื่ออ่านวารสารหรือยืมนิยายกำลังภายในมาอ่าน ในเวลาช่วงใกล้สอบ จะมีหนังสือนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุดเต็มไปหมด ดังนั้นห้องสมุดยังมีความสำคัญมาก

เมื่อกลางเดือนมกราคมที่ผ่านมา ผมได้เข้าร่วมงาน WUNCA ครั้งที่ 34 ซึ่งเป็นงานประชุมเชิงปฏิบัติการด้านเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษา ที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

จังหวัดเชียงราย งาน WUNCA เป็นงานประชุมที่มีนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ บรรณารักษ์ ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องในวงการศึกษไทยเข้าร่วมจำนวนมาก มีการบรรยายและเวิร์กช็อปที่น่าสนใจมากมาย ผู้อ่านสามารถดูข้อมูลของงาน WUNCA ล่าสุดได้ที่เว็บ wunca.uni.net.th ส่วนงาน WUNCA ครั้งที่ 34 จะจัดที่มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี ประมาณกลางปีนี้ได้

วิทยากรหลายท่านบรรยายเรื่องการปรับตัวของห้องสมุดหรือบรรณารักษ์ในยุคไทย

แลนด์ 4.0 ซึ่งสรุปความได้ว่า ระบบอัตโนมัติหรือปัญญาประดิษฐ์ก้าวหน้าอย่างมากในยุคปัจจุบัน คอมพิวเตอร์หรือระบบอัตโนมัติทำงานได้หลายอย่างที่บรรณารักษ์เคยทำ

ดังนั้นบรรณารักษ์จึงควรเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เพื่อให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลก ห้องสมุดควรปรับปรุงบริการให้ตรงความต้องการของผู้อ่านหลายกลุ่มที่แตกต่างกัน เช่น สังคมไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้น ห้องสมุดควรมีพื้นที่ใช้งานที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุที่สายตาไม่คมชัดเหมือนคนหนุ่มสาว อาจมีแว่นขยายบนโต๊ะเพื่อช่วยอ่านหนังสือที่มีตัวอักษรขนาดเล็กได้สะดวกมากขึ้น

ห้องสมุดบางแห่งนอกจากให้บริการหนังสือปกดีแล้ว ยังมีหนังสือรูปแบบอื่น เช่น หนังสือเสียงที่เป็นซีดีบันทึกเสียง ทำให้ผู้สูงวัยได้รับความรู้หรือความบันเทิงจากการฟัง รวมถึงแท็บเล็ต ไอแพด หรือคินเดิล ซึ่งเป็นเครื่องอ่านอีบุ๊ก ทำให้อ่านหนังสือได้สะดวกมากขึ้น เพราะหนังสือภาษาอังกฤษจำนวนมากมีโน้ตในคินเดิลเท่านั้น ไม่มีฉบับกระดาษ

ผู้อ่านกลุ่มใหญ่อีกกลุ่มของห้องสมุดคือ นิสิต นักศึกษาหรือคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่านักศึกษาหลายคนใช้บริการห้องสมุดน้อยลงเพราะอ่านอีบุ๊กมากกว่าหนังสือจริง แต่ห้องสมุดก็ยังมี ความสำคัญมาก เพียงแต่ต้องเพิ่มบริการที่ตรงความต้องการของคนรุ่นใหม่

เช่น ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ ได้ปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ การดำเนินกิจกรรมระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (WORKSHOP ON UNINET NETWORK AND COMPUTER APPLICATION : WUNCA)

WUNC 34th

MAE FAH LUANG UNIVERSITY

18-20 มกราคม 2560
ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย

ห้องสมุดอย่างมาก มีโต๊ะทำงานที่นั่งเป็นกลุ่ม มีปลั๊กไฟ สัญญาณไวไฟให้ผู้ใช้งาน คอมพิวเตอร์ได้อย่างสะดวก มีห้องทำงานกลุ่มขนาดเล็ก มีพื้นที่พักผ่อน และมีห้องอ่านหนังสือแบบเงียบ ๆ เพราะสิ่งที่นิสิตจำนวนมากต้องการคือ พื้นที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน พุดคุยเสียงดังได้โดยไม่ต้องเกรงว่าจะถูกบรรณารักษ์ดุ หรือจับหลับพักผ่อนในห้องสมุดได้

ห้องสมุดในต่างประเทศหลายแห่งเริ่มให้บริการสนับสนุนนักทำของหรือเมคเกอร์ เมื่อเดินเข้าไปในห้องสมุดบางแห่ง จะรู้สึกเหมือนเข้าไปในห้องทำงานของไอรอนแมน เช่น มีเครื่องพิมพ์ 3 มิติ มีอุปกรณ์สร้างโดรน เครื่องมือในการสร้างสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ดังนั้นห้องสมุดไทยก็ควรเพิ่มบริการใหม่ ๆ ที่ทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้ของผู้ใช้ด้วยกัน เพื่อให้ทันยุคนวัตกรรมที่ทั้งโลกกำลังตื่นตัว

แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารก็ควรเห็นความสำคัญของห้องสมุดเช่นกัน มีงบประมาณในการพัฒนาหรือสนับสนุนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ห้องสมุดไทยจึงจะเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 อย่างแท้จริงครับ.

อ.ธงชัย ไรจน์กั้งสตาล
ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์
คณะวิศวกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย